Urbanistická funkce zeleně

Zeleň a veřejná prostranství jako rozvojový faktor měst

Karel Maier
České vysoké učení technické v Praze
Ústav prostorového plánování

Arnika Praha 27/11/2008

Urbanistická funkce zeleně

Zeleň a veřejná prostranství jako rozvojový faktor měst

- Proč historické urbanistické koncepce počítaly se zelení?
- Uvědomují si dnešní radnice a developeři zhodnocující funkci zeleně?

- Funkce zeleně v urbánním prostředí
- Zeleň v historii měst
- Použití zeleně v současném plánování a výstavbě sídel

Funkce zeleně v urbánním prostředí

hygienická a klimatická

- zlepšení kvality ovzduší („plíce města“)
- zlepšení mikroklimatu zvlhčením, teplotní stabilizací
- vliv na proudění vzduchu (provětrávání X inverze; vliv na ofukování budov)
- filtr vůči funkcím znečišťujícím prostředí (zplodiny, zápachy, hluk)

ekologická / biologická

- může posílit ekologickou stabilitu urbanizovaných území – územní systém ekologické stability (ÚSES)

vodohospodářská

- snížení účinku přívalových srážek jejich vsakováním
- zpomalení odparu

estetická a psychická

- přírodní prvky v prostředí působí pozitivně na psychiku člověka
  - zeleň
  - voda
- kladně působící typy prostorů
  - přehlednost, dostatek prostorových informací
  - prvek náznaku, skrytého ale uhodnutelného „tajemství“

rekreační

- pomáhá lidem při regeneraci sil, kompenzuje dlouhodobý pobyt v umělém prostředí

ochranná / bezpečnostní

- zeleň jako filtr vůči nepříznivým účinkům jiných funkcí
  - vizuální
  - prostorový
  - protihlukový
  - hygienický

ekonomická

- zhodnocení okolních nemovitostí

Zeleň v historii měst

středověk

- zeleň výhradně součástí soukromých pozemků
- především užitková funkce
  - pouze nejbohatší jedinci si mohli dovolit luxus okrasné zeleně
  - obory jako prostor pro lov – příprava válečníků

renesance a barok

- individualismus → reprezentační funkce zeleně
- okrasná / reprezentační zeleň jako doplněk architektury

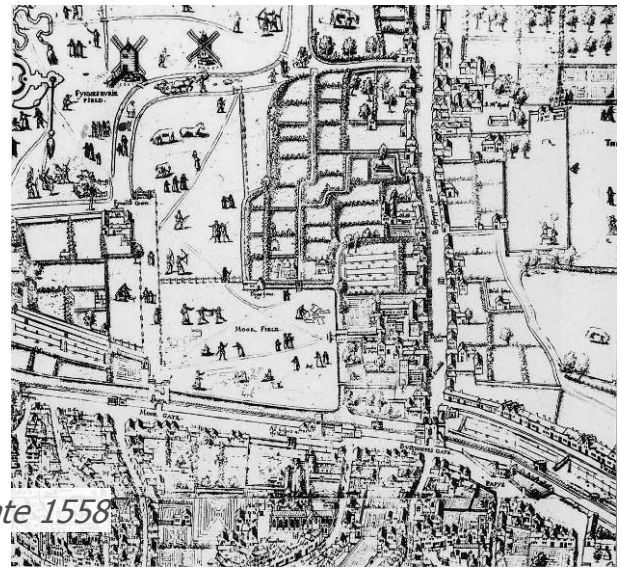

London Bishopsgate 1558

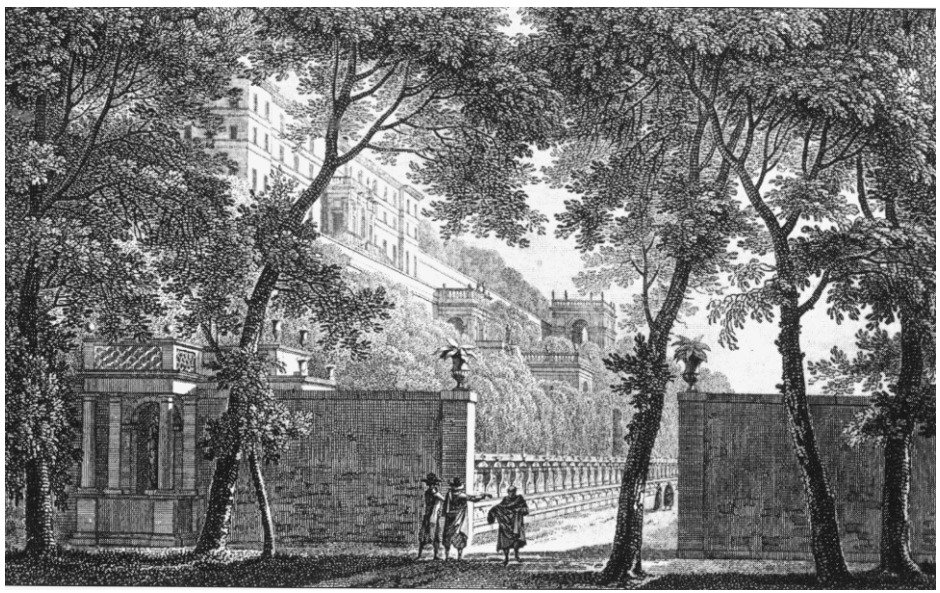

Villa d´Este Tivoli 1549

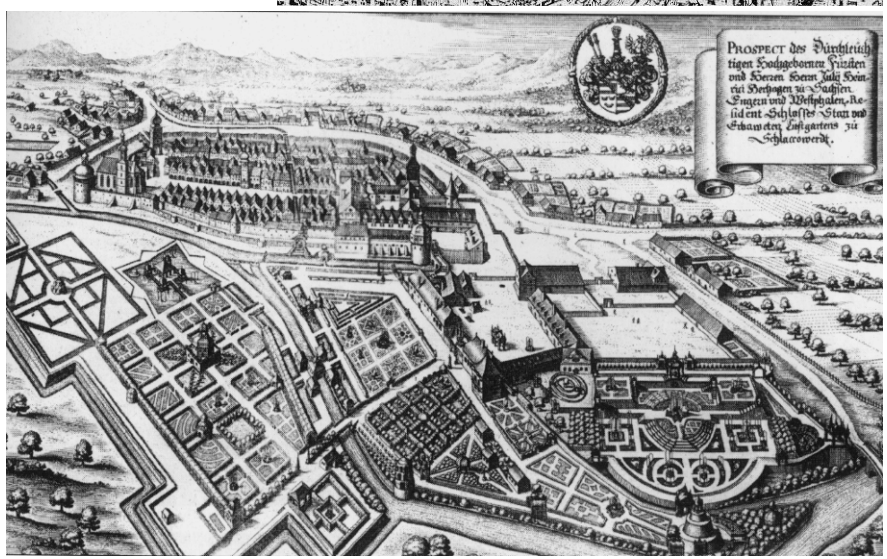

renesanční zahrady Ostrov

Versailles

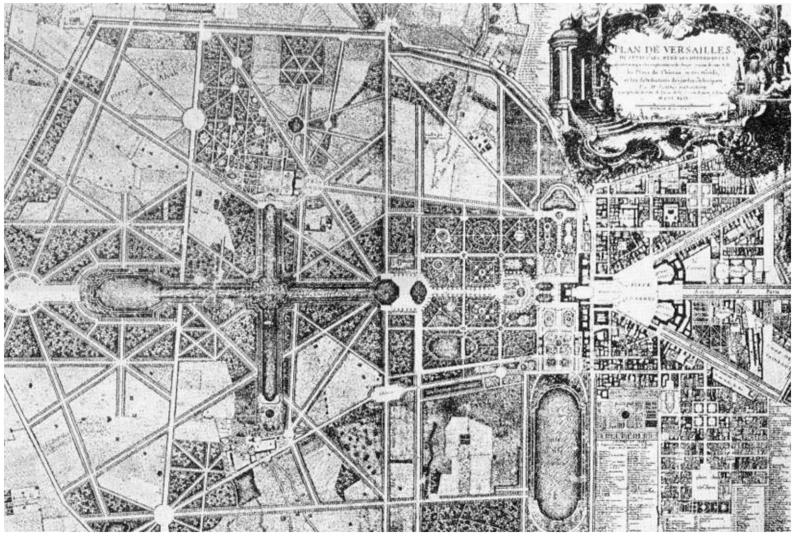
PLAN DE VERSAILLES

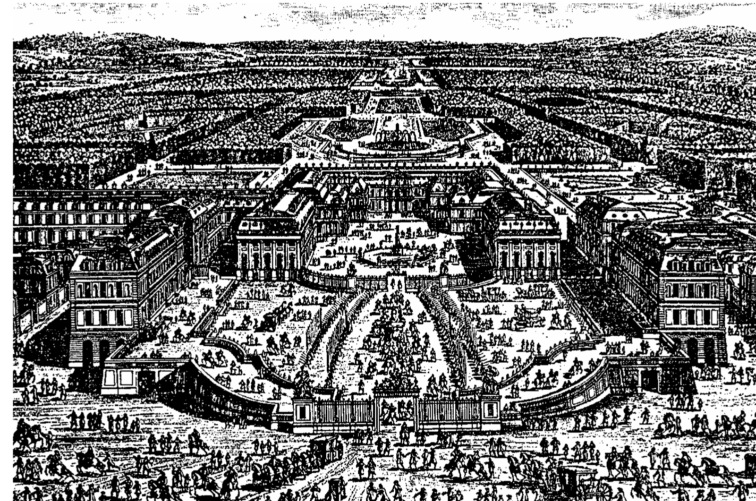

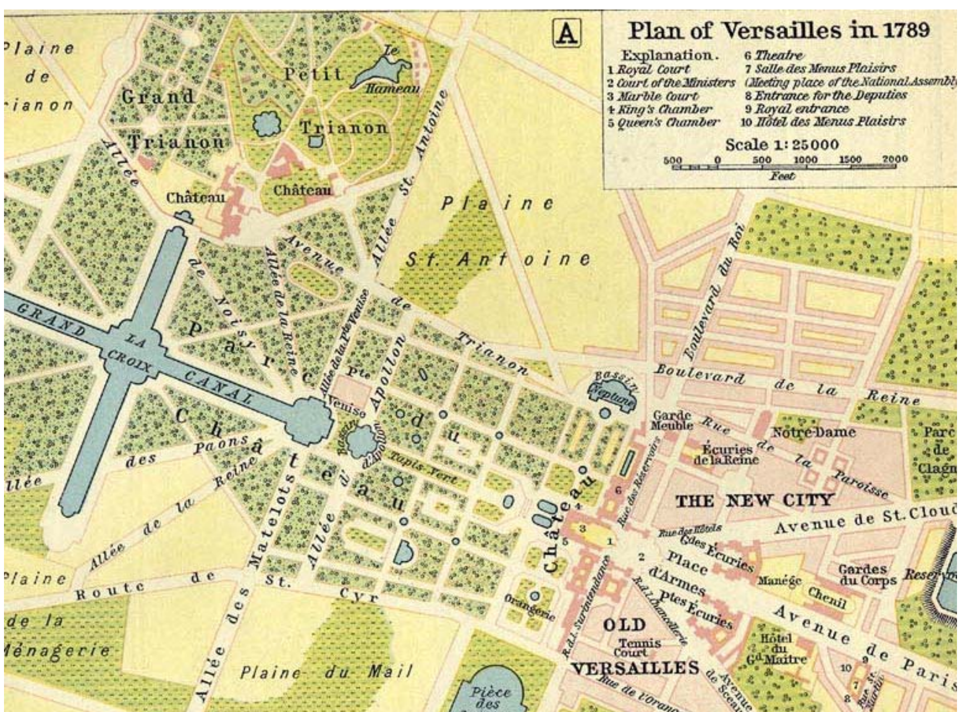
A
Plan of Versailles in 1789
Explanation.
1 Royal Court
2 Court of the Ministers
3 Marble Court
4 King's Chamber
5 Queen's Chamber
6 Theatre
7 Salle des Menus Plaisirs
(Meeting place of the National Assembly)
8 Entrance for the Deputies
9 Royal entrance
10 Hôtel des Menus Plaisirs
Scale 1: 25000
500 0 500 1000 1500 2000
Feet
Petit Trianon
Grand Trianon
Hameau
Château
Château
Plaine St. Antoine
Allée St. Antoine
Avenue de Trianon
Grand Canal
La Croix
Parc
Château
Allée des Paons
Allée de la Reine
Allée de la Reine
Apollon
Tapis Vert
Bassin Neptune
Boulevard du Roi
Boulevard de la Reine
Garde Meuble
Rue de la Paroisse
Notre Dame
Écuries de la Reine
THE NEW CITY
Avenue de St. Cloud
Place d'Armes
Gdes Écuries
Ptes Écuries
Manège
Chenil
Gardes du Corps
Avenue de Paris
Hôtel du Gd. Maître
OLD VERSAILLES
Tennis Court
Avenue de Sceaux
Rue de l'Orangerie
Orangerie
Pièce des Suisses
Plaine du Mail
Route de St. Cyr
Allée des Matelots
Allée des
Ménagerie
Parc de Clagny

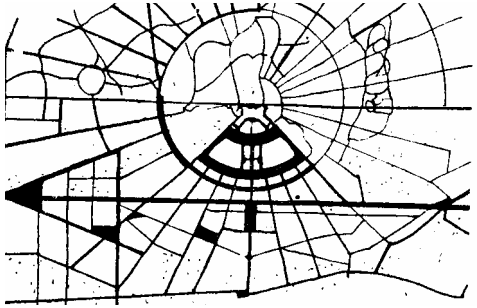

Karlsruhe

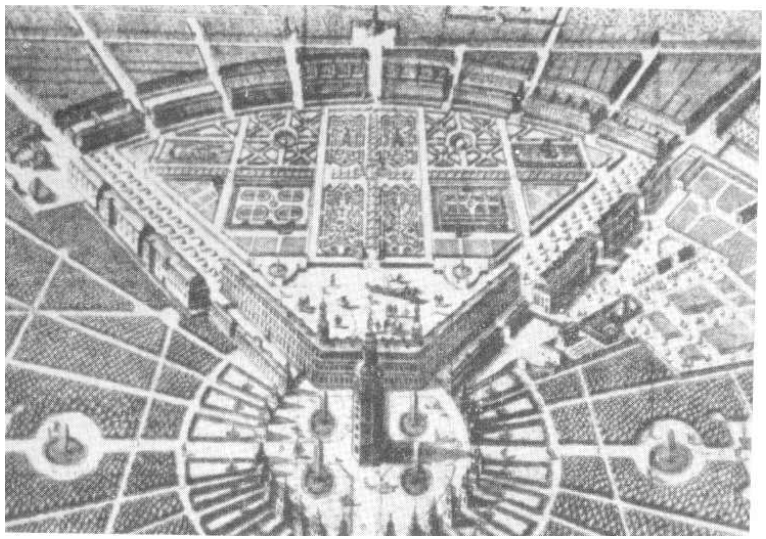

Washington D.C.

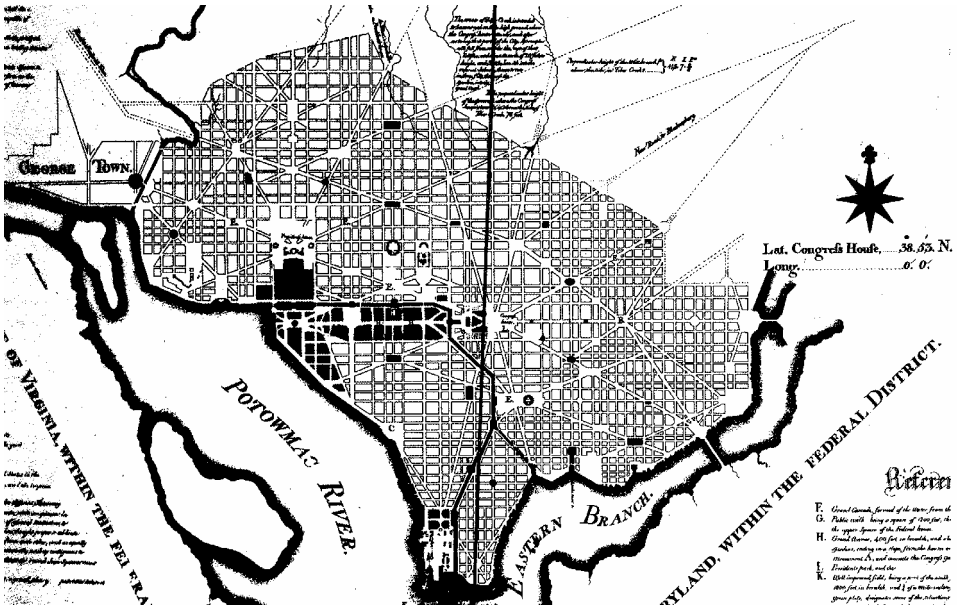

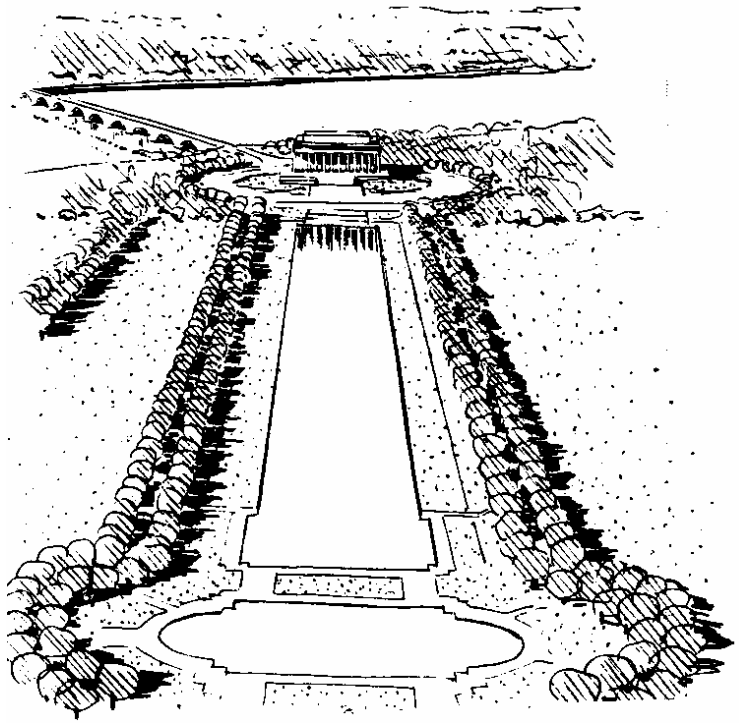

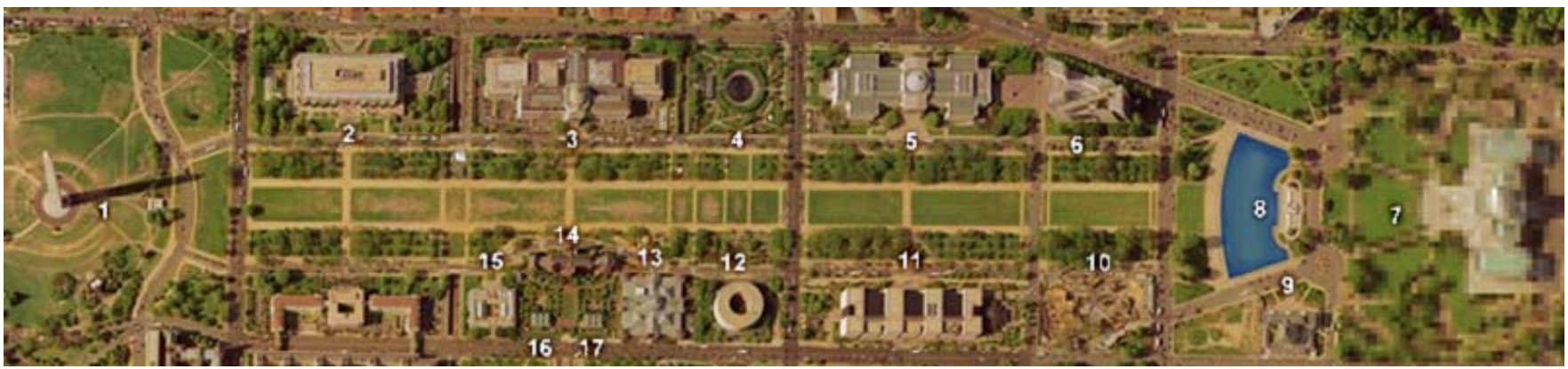

Paříž - Place des Vosges

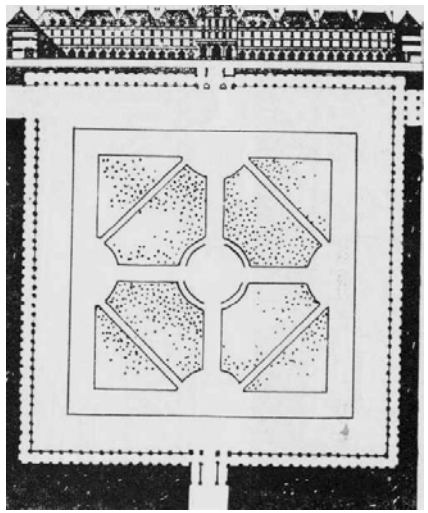

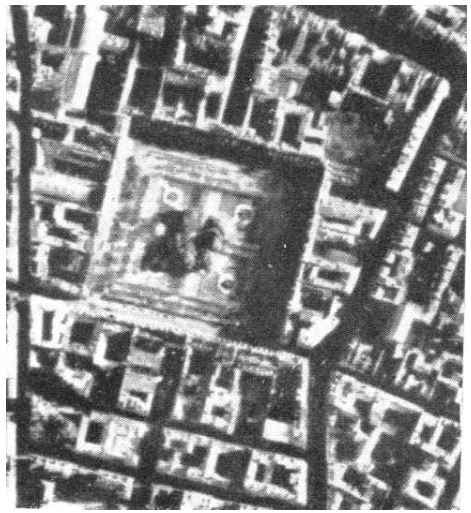

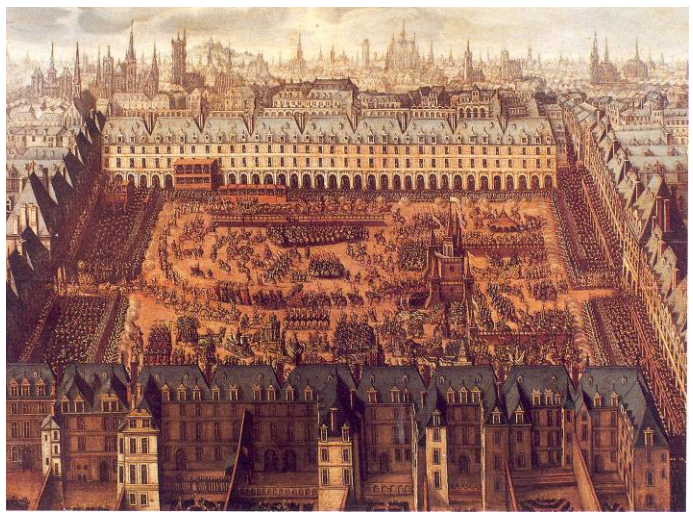

Britská města
Bath, Edinburgh New Town

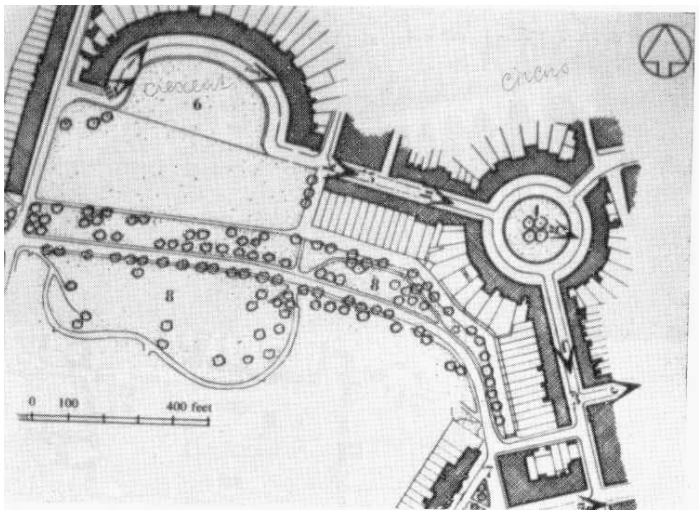

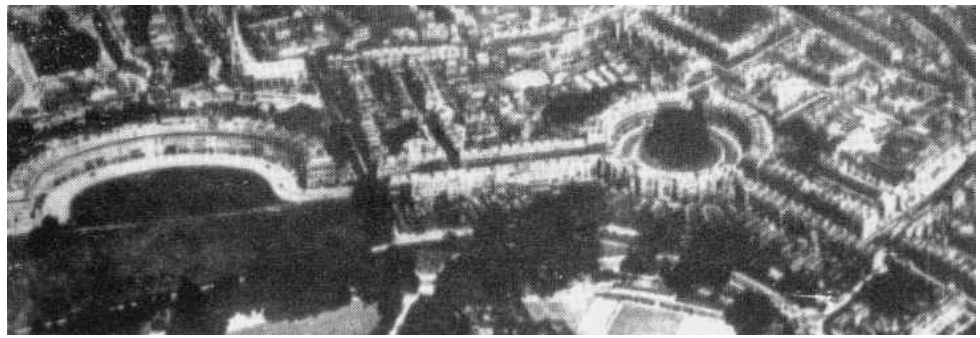

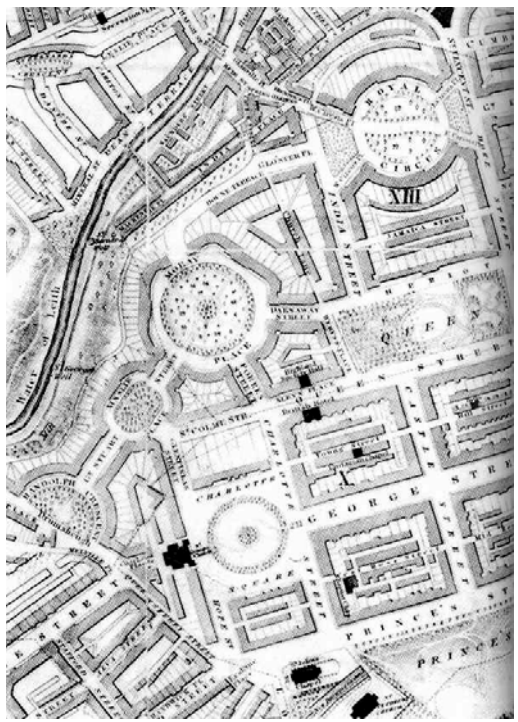

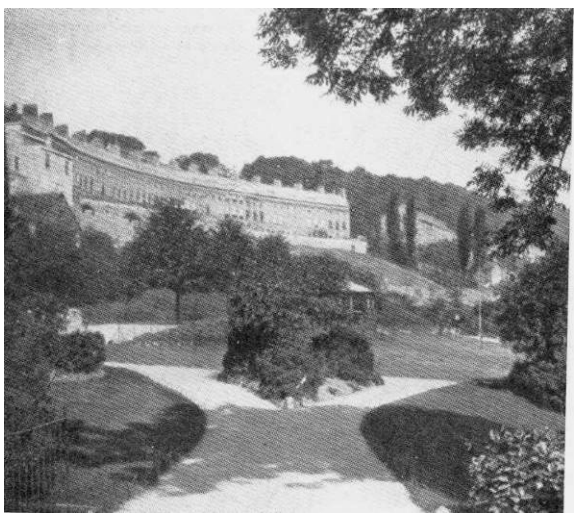

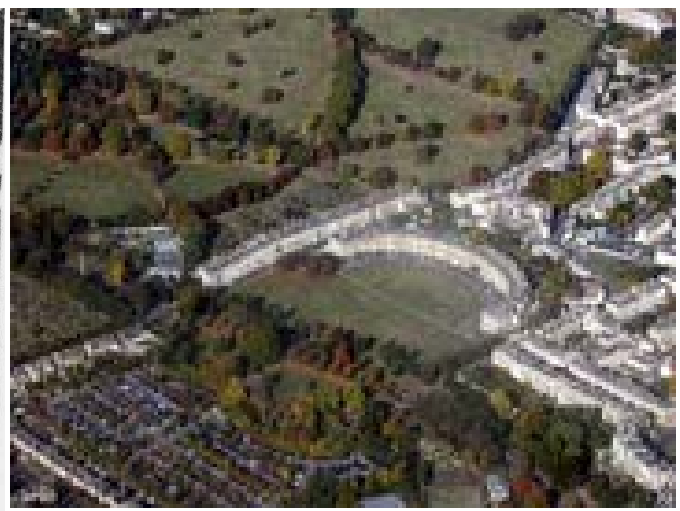

Hausmannovská přestavba Paříže: veřejná prostranství se zelení jako pojivo a reprezentace města

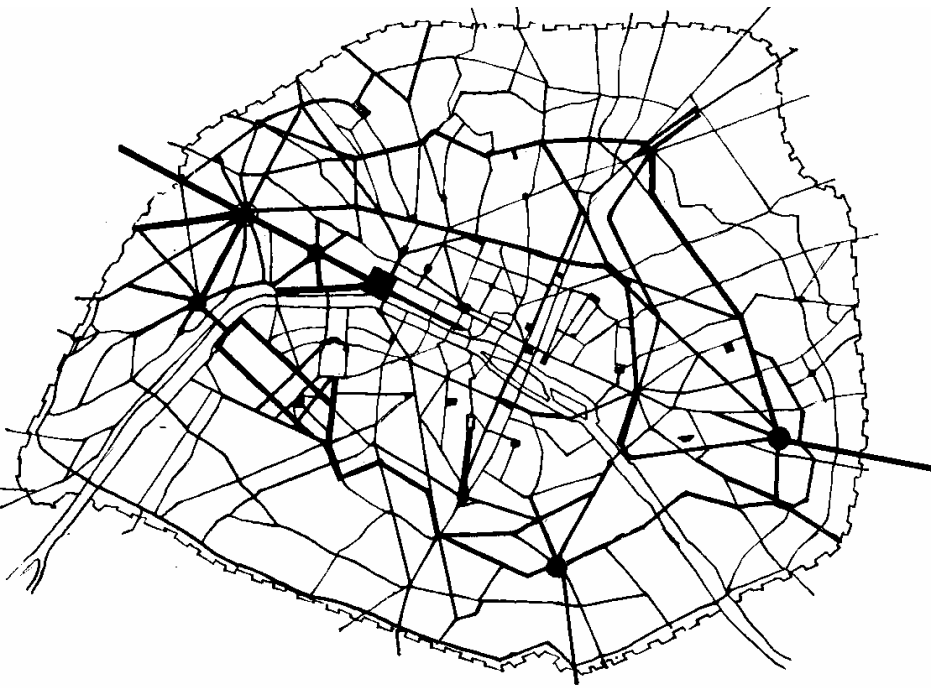

Zeleň v historii měst: průmyslové město

město průmyslového věku

- růst měst → zeleň jako hygienická nezbytnost → zveřejnění a „demokratizace" zeleně
- systémy veřejné zeleně
  - veřejná zeleň – městské parky, „sady"na náměstích
  - aleje ve veřejném prostranství
  - vyhrazená zeleň u zařízení veřejného vybavení
  - předměstská zeleň – promenády, lesoparky
- nové typy rekreační zeleně v obytném prostředí
  - soukromá a polosoukromá zeleň zahradních předměstí
  - poloveřejná obytná zeleň sídlišť

Tiergarten Berlin

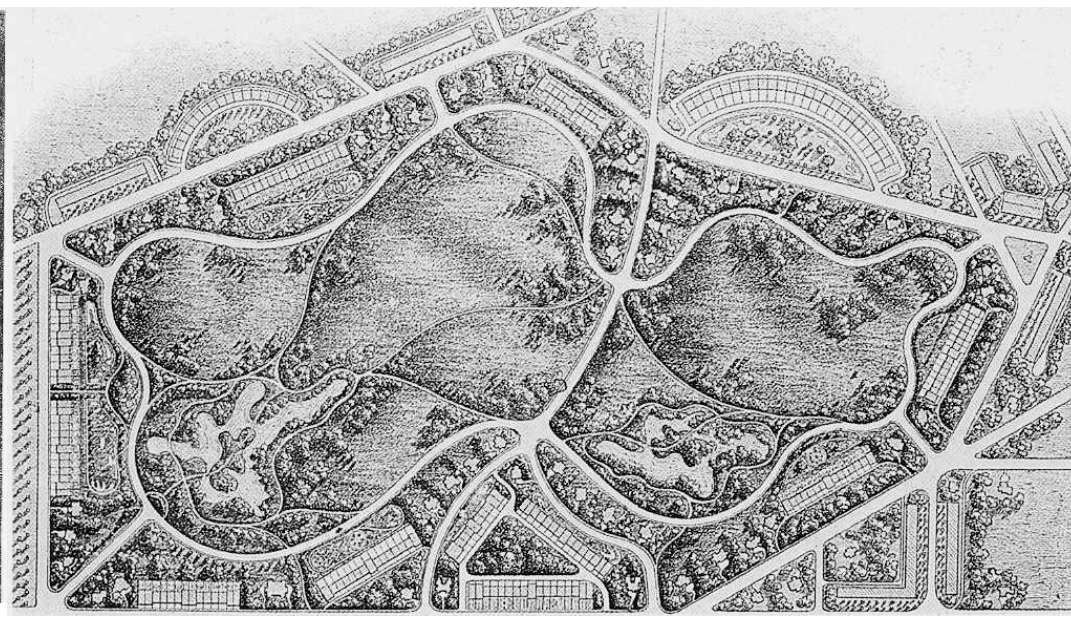

Liverpool Birkenhead Park 1843

Zeleň jako zhodnocovací investice v průmyslovém městě

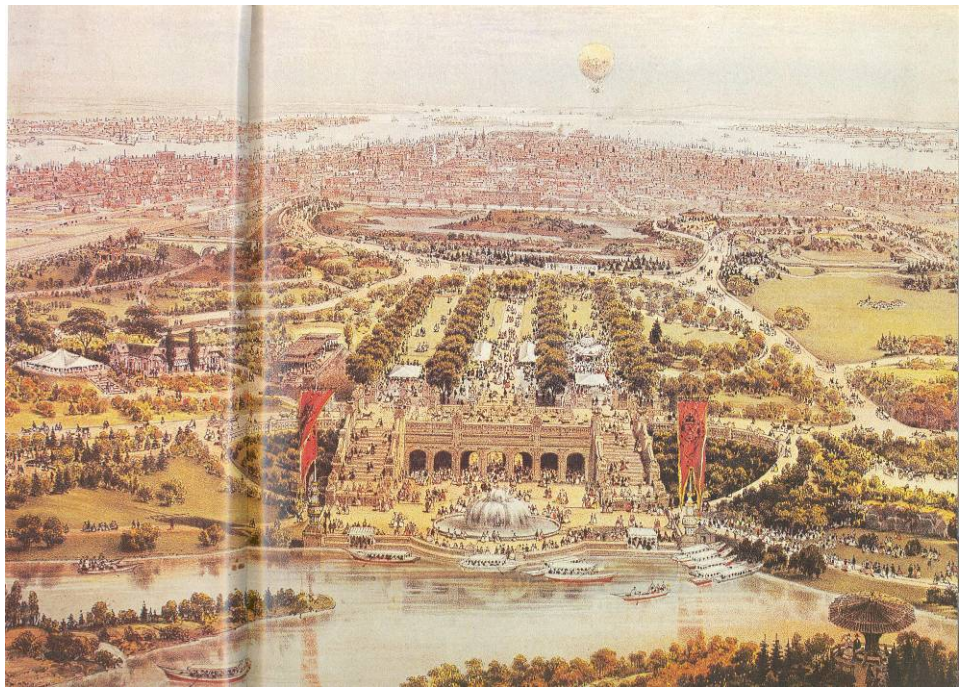

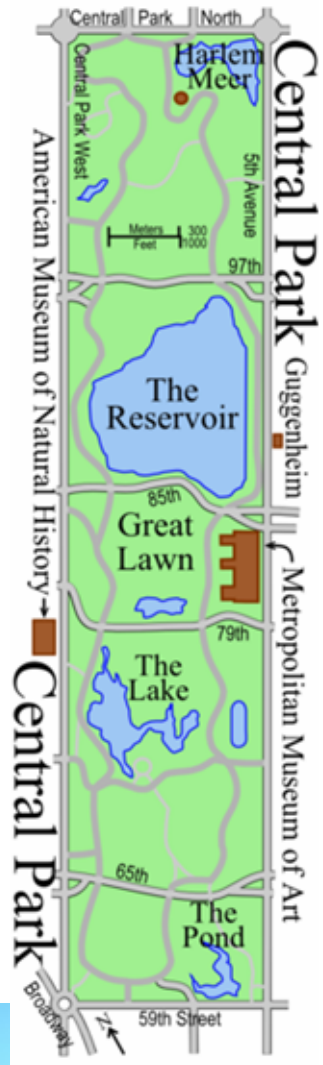

Zeleň jako zhodnocovací investice v průmyslovém městě

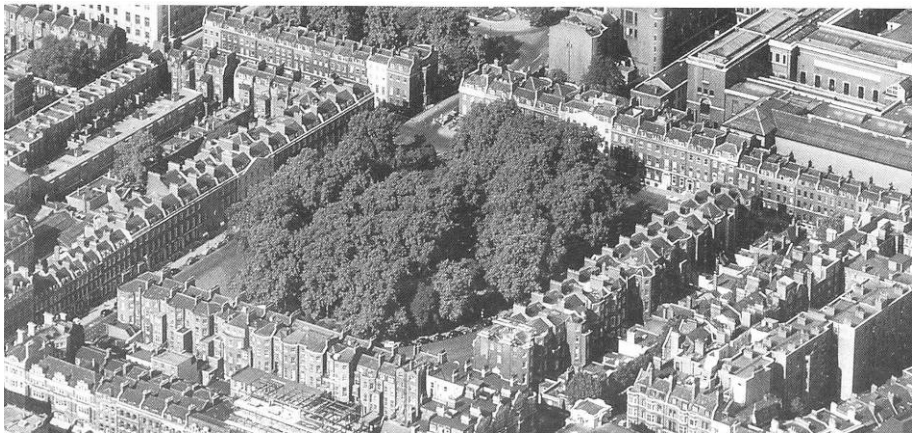

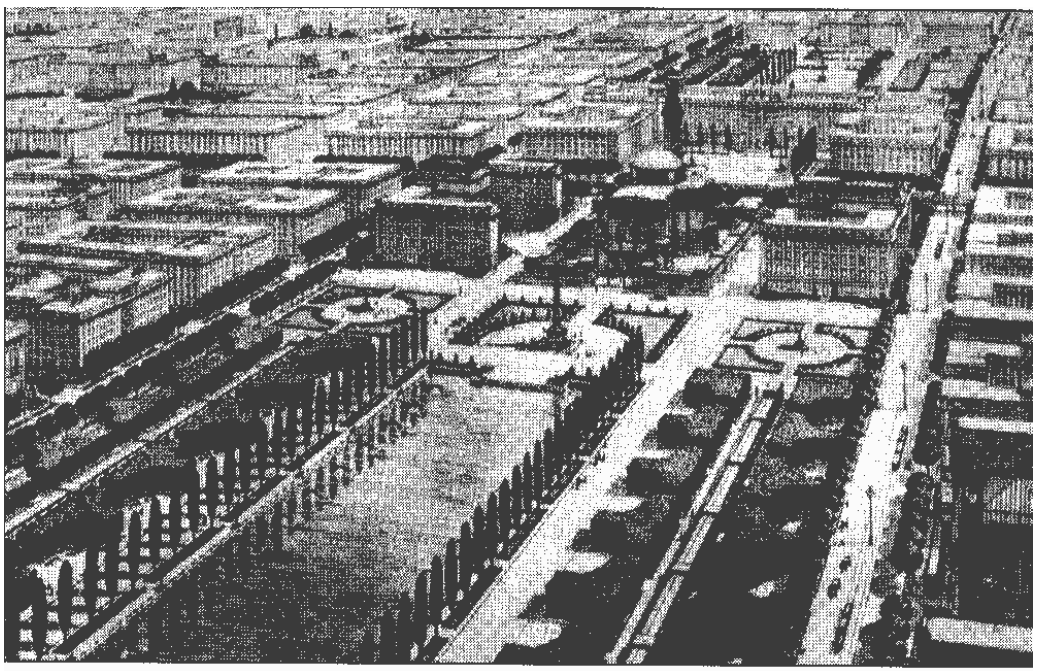

Zeleň jako zhodnocovací investice v průmyslovém městě: sadové okruhy („Ringstrasse“)

Zeleň ve veřejném prostranství jako součást image města průmyslové éry

Zeleň ve veřejném prostranství jako součást image města průmyslové éry

Zahradní města jako nový model osídlení

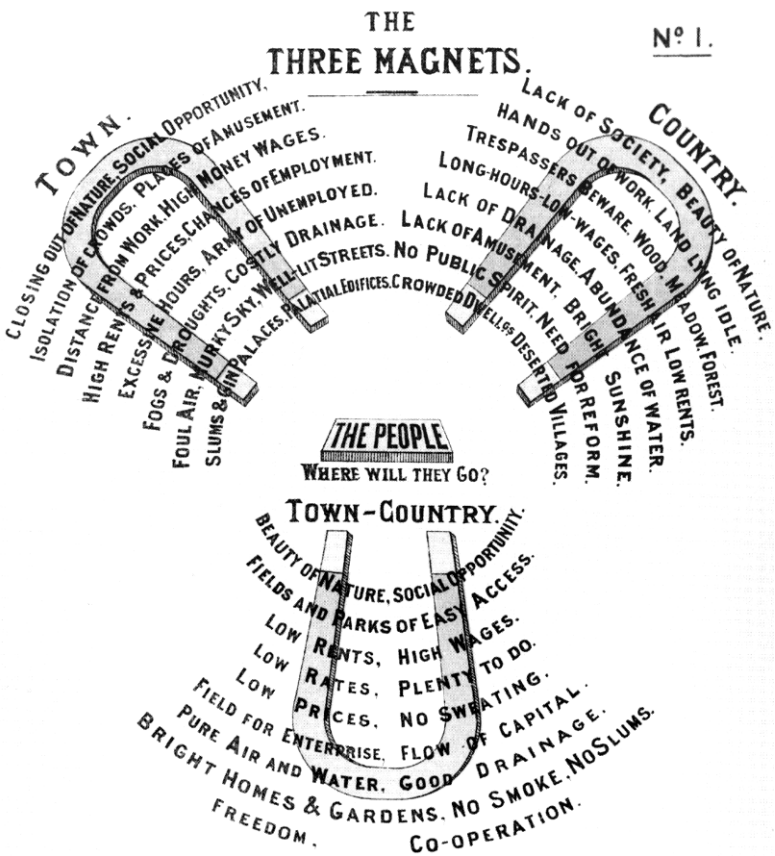

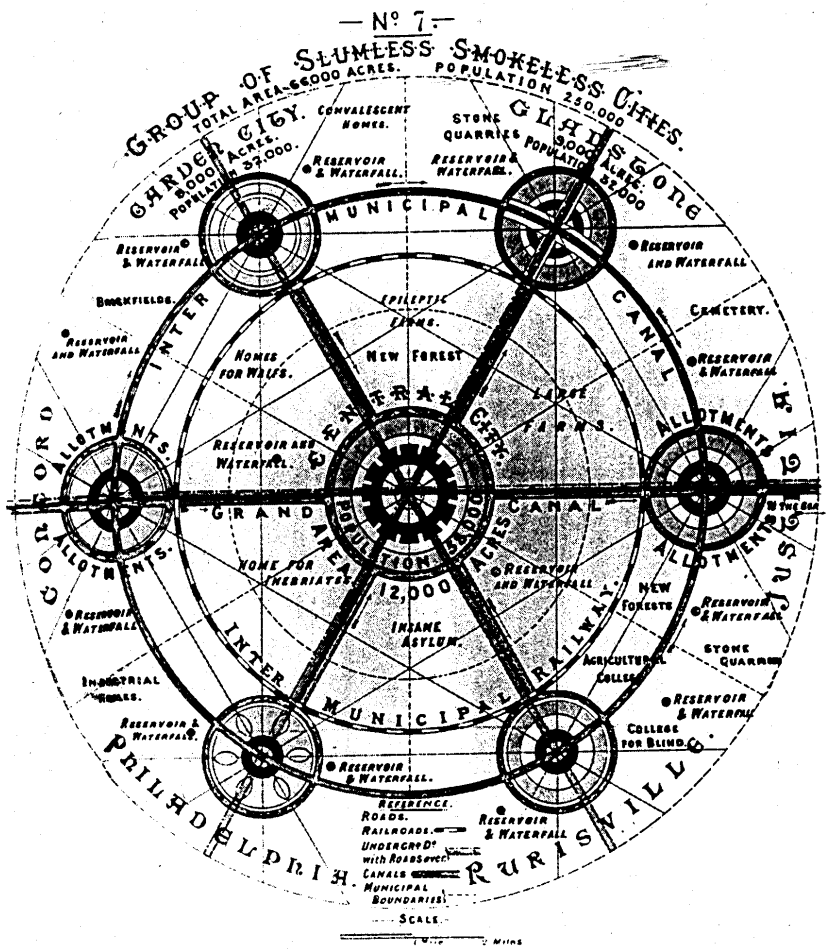

Zahradní město Letchworth

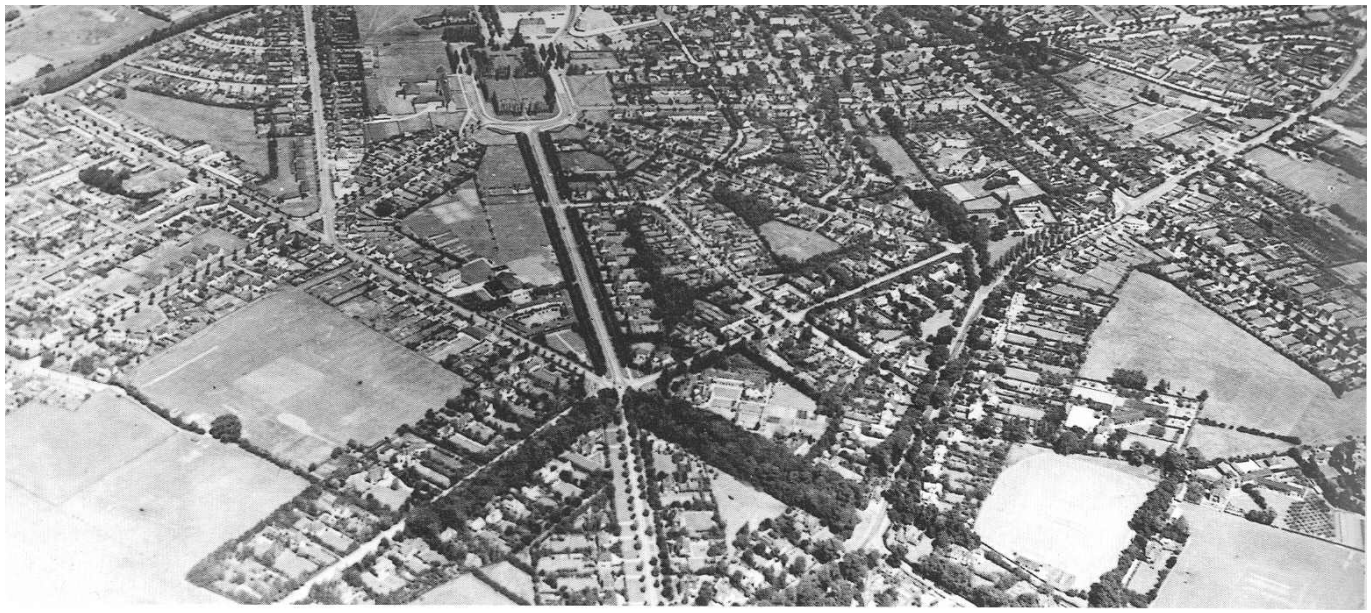

Zahradní město Welwyn

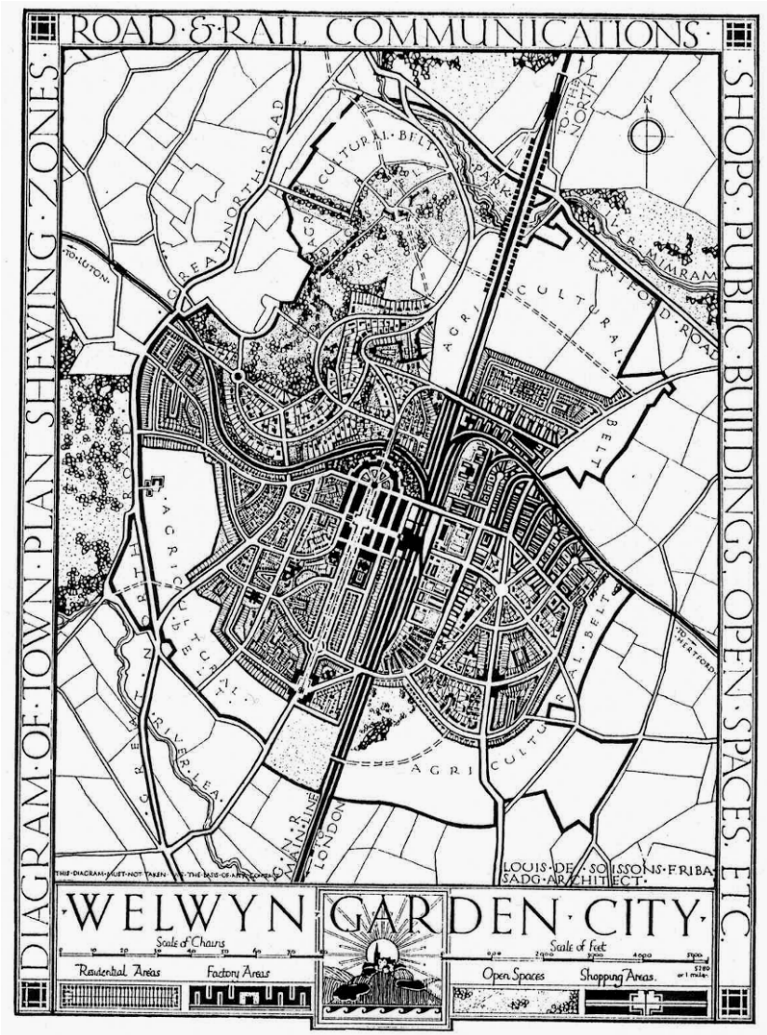

Le Corbusier: zelené velkoměsto

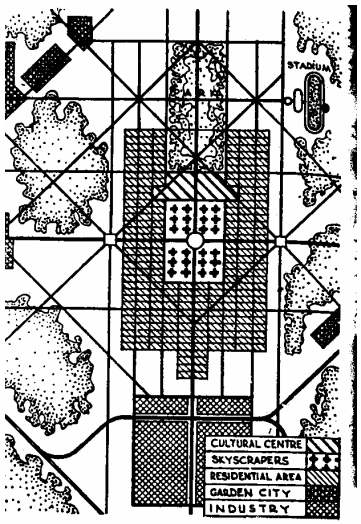

Ville Contemporaine

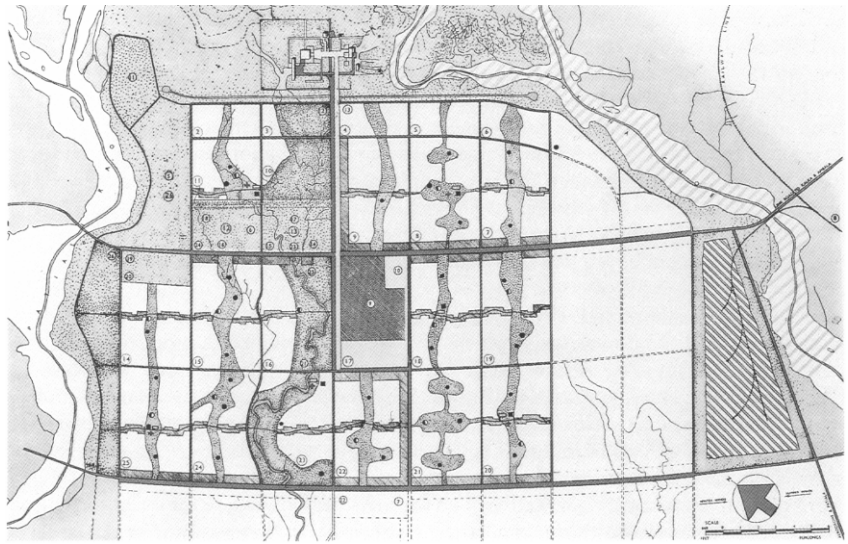

Chandigarh

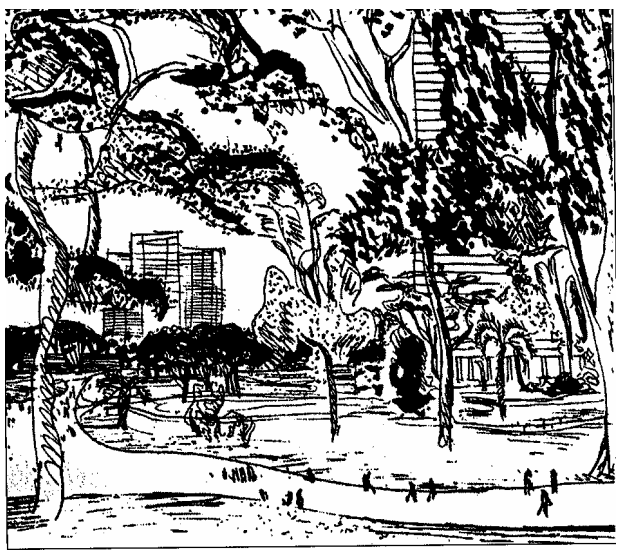

Ville Radieuse
Zářící Město

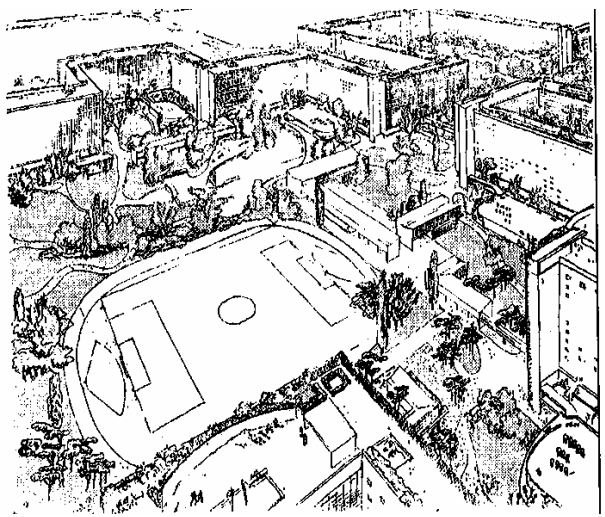

Nové satelitní obytné čtvrti – realita USA

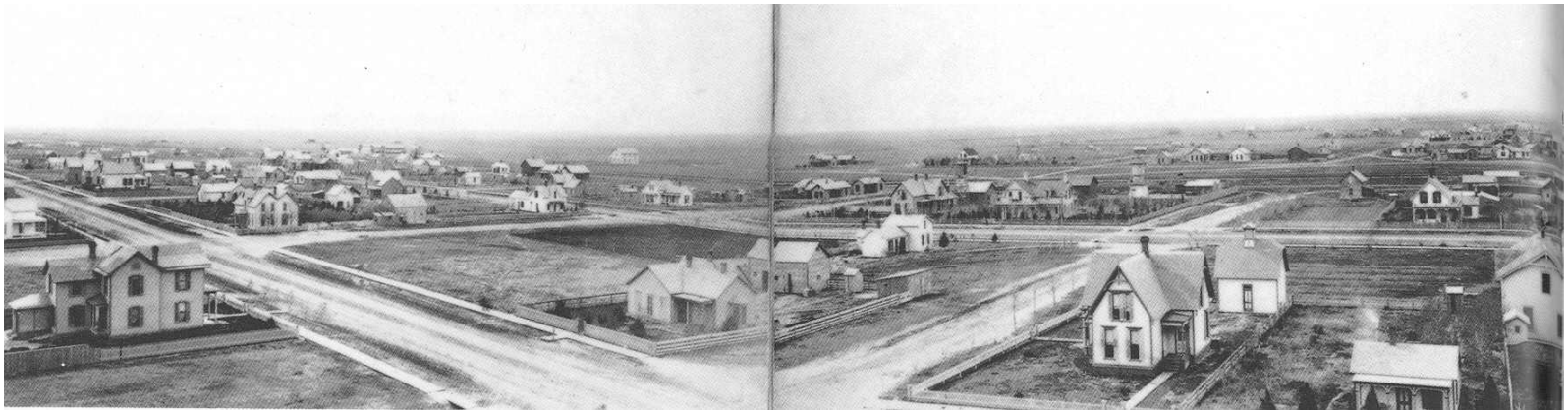

Nebraska 1875

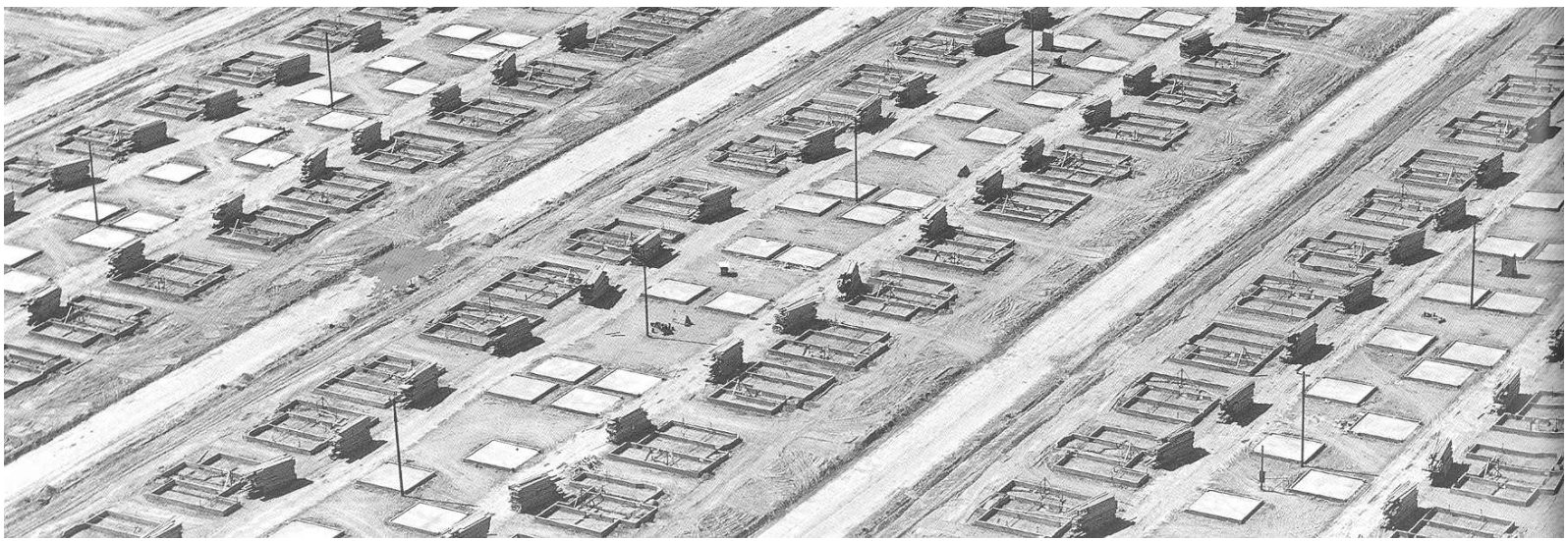

Kalifornie 1950

Použití zeleně v současném plánování a výstavbě sídel

- Paříž – Bercy
- Paříž – Voi pietonne + Viaduct des Arts
- satelitní zástavba v okolí Prahy

Paříž 1990+: Bercy

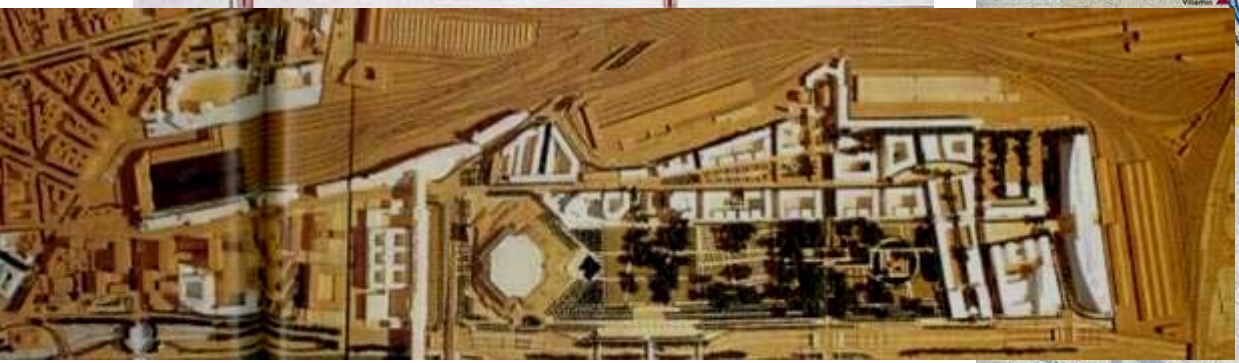

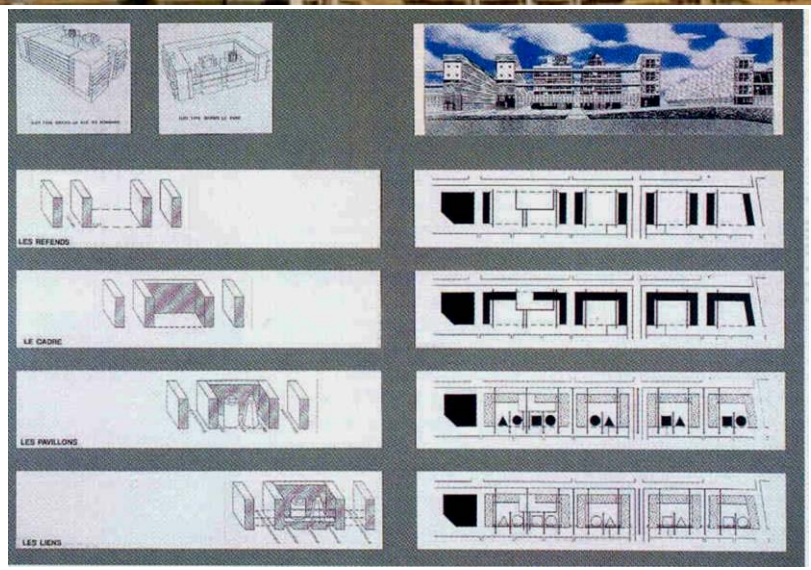

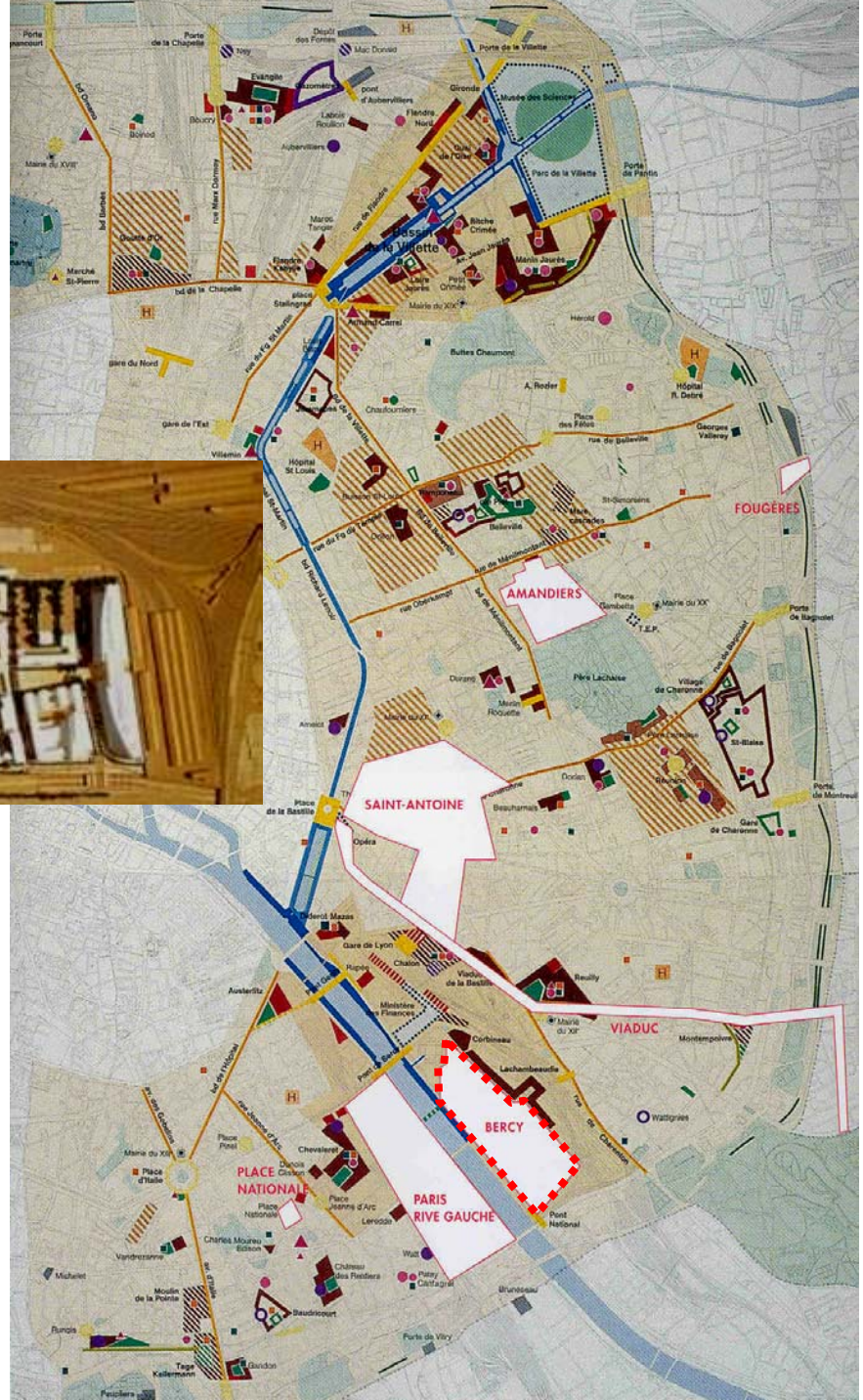

schéma vazeb zástavby a parku – ZAC, arch. Jean-Pierre Buffi

Parc de Bercy

- původně sklady vína
- 1970 přemístěny z města ven
- 1987 ZAC (zóna soustředěného rozvoje)

„Externality" parku ➔ zhodnocení okolního území

obytná čtvrť v dotyku s parkem

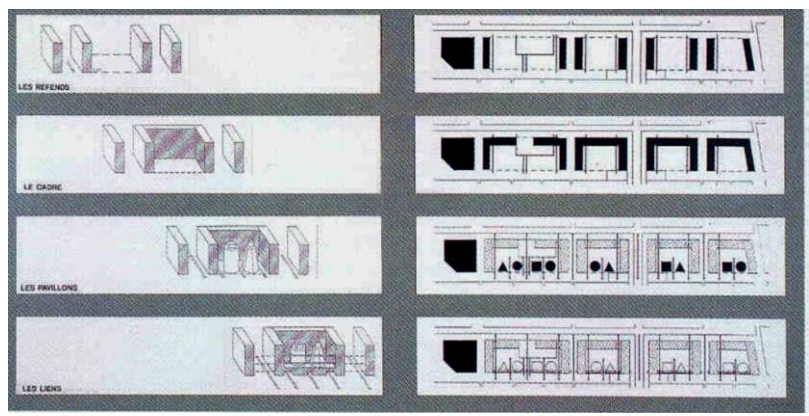

Ekonomická návratnost parku ➔ komerční využití části území

Bercy Village

bývalé sklady Saint Émilion
rehabilitace arch. Valode & Pistre

Paříž 2000+: Voi pietonne + Viaduct

- původně trať dráhy – provoz ukončen 1969
- projekt arch. Philippe Mathieux, zahradní architekt Jacques Vergely
- využity původní stavby dráhy
  - Voi pietonne
    - prochází původními tunely
    - 4,5 km pěší a cyklistická trasa
    - světlé povrchy pro pěší
    - tmavé povrchy pro cyklisty
  - viadukt
    - obchody, galerie v obloucích viaduktu

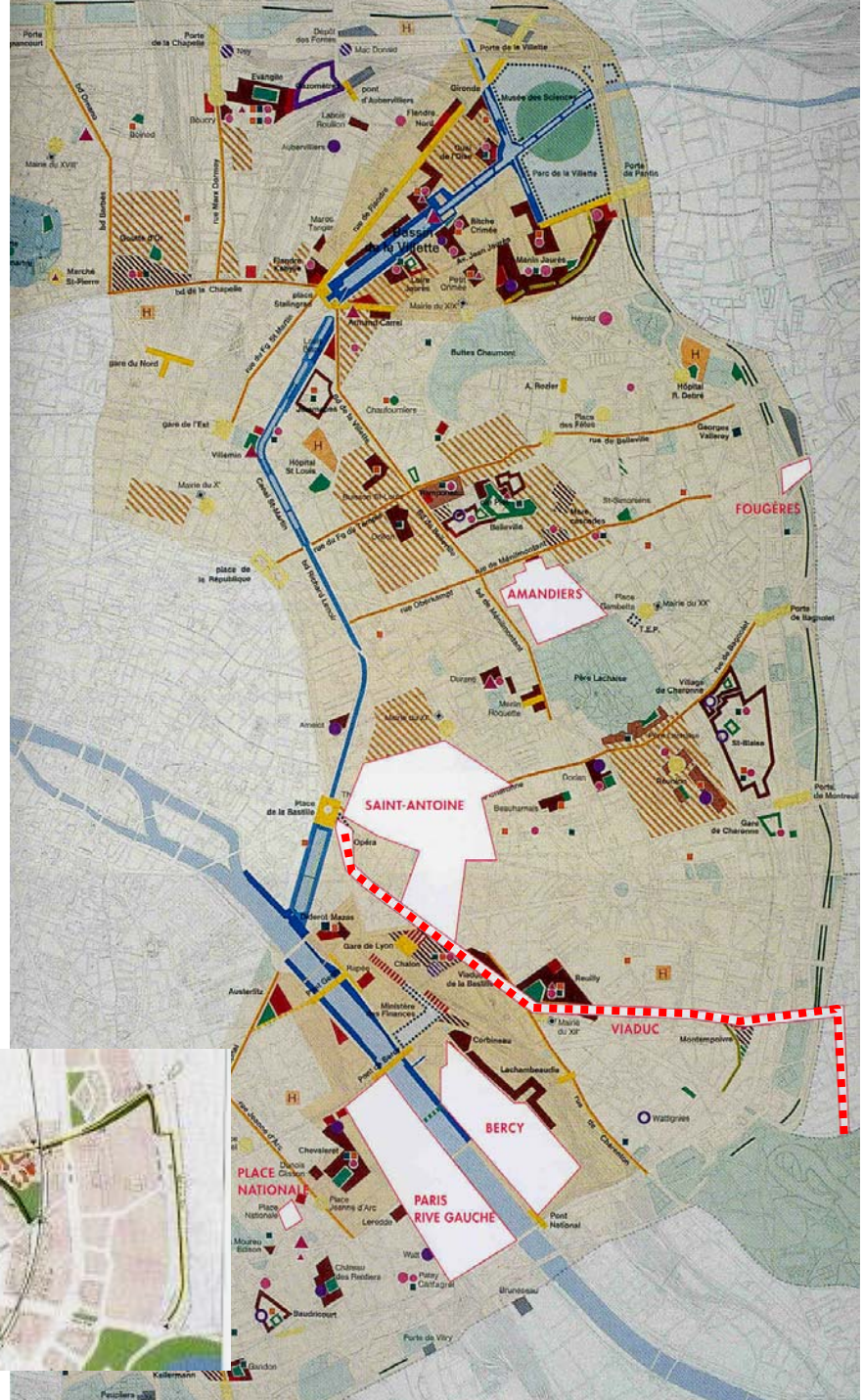

Voi pietonne – Promenade plantée

Voi pietonne – Reuilly

Viaduc des Arts

Viaduc des Arts

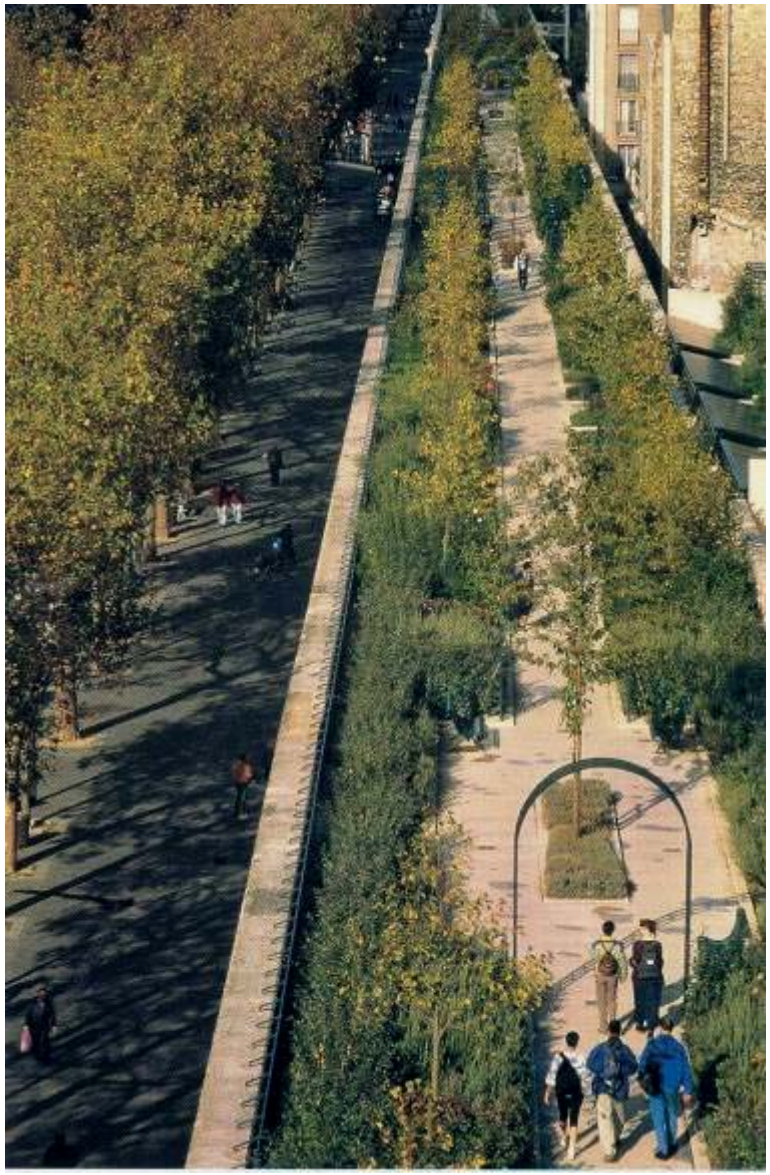

Nové „satelity v zeleni“ – současná realita ČR

Nové „satelity v zeleni“ – současná realita ČR

Co je to vlastně „zeleň“?

NON STOP

DANONE

KD KRŽAKOV
RESTAURACE U KRBU

děkuji za pozornost

Karel Maier
maier@fa.cvut.cz

Upozornění: materiál slouží pouze pro účely prezentace na semináři. Jakékoliv jiné využití, zejména kopírování obrázků a jejich další publikace, může být v rozporu se zákonem. Autor prezentace za takovéto zneužití nemůže nést zodpovědnost.